

.nederlandsdagblad

WWW.ND.NL

CHRISTELIJK BETROKKEN

TREND

Relatietherapie in het theater. 'Wees gerust, je wordt niet op het podium gehaald.'

ZEVEN, PAGINA 8

ACHTERGROND

De vijandelijke drones die Europa teisteren, lijken één land over te slaan: Nederland.

PAGINA 28

NIEUWSANALYSE

Toen de bisschoppen nog bepaalden dat katholieken op katholieke lijst moesten stemmen.

PAGINA 16

INTERVIEW

Veel mensen hebben er geen idee van wat er allemaal aan planten en dieren is verdwenen.

ZEVEN, PAGINA 14

INTERVIEW

Rael Lomoti komt op voor Keniase meisjes. 'Ze zijn letterlijk geketend aan de cultuur.'

PAGINA 12

INTERVIEW

Maika Mamo vluchtte uit Syrië en staat nu voor de klas. 'Hier wil ik zijn'

ZEVEN, PAGINA 4

advertenties

Ontdek alle rondreizen nu met Vroegboekkorting!

Profiteer tot 300,- p.p.

- ✓ Altijd de beste prijs
- ✓ Zorgeloos & comfortabel rondreizen
- ✓ 70 bestemmingen, meer dan 640 rondreizen

Groepsreizen | Individuele rondreizen | Familiereizen | Stedenreizen | Cruises

WAARDE VOOR JE GELD

Stabiël rendement op uw vermogen?

Kijk op waardevoorjegeld.nl

Van Dam, Van Dam & Verkade

... Onze eerste stand op de fruittelersbeurs beviel ons ontzettend goed! Tussen fruittelers en ons was er snelle klik!...

Bel: 020-4896500

Woord en Daad

'VANUIT EEN BIJBELS PERSPECTIEF IETS DOEN VOOR JE MEDEMENS GEEFT MEERWAARDE.'

Erik van Wendel
Directeur VWC Groep

WOORDENDAAD.NL/BUSINESS

Overstappen naar het onderwijs? Ontdek hoe!

Online open avond op 12 november.

Aanmelden:
driestar-hogeschool.nl/online

Driestar hogeschool
Driestar educatief

JAARGANG 82 NR. 22128
WWW.ND.NL
REDACTIE@ND.NL
088 1 999 999

BELUISTER ALLE PODCASTS VAN HET NEDERLANDS DAGBLAD OP ND.NL/PODCAST OF IN DE SPOTIFY OF APPLE PODCAST APP. OF SCAN DE QR-CODE.

PRIJS € 3,75 ZATERDAG € 5,25

9 771570 797010

GELOVEN & GOED LEVEN

ZEVEN

.nederlandsdagblad

INTERVIEW

OVER HAAR
VLUCHT PRAAT
ZE NIET. MAIKA
UIT SYRIË LEERT
KLEUTERS
NEDERLANDS.
'IK BEGIN ELKE
DAG MET EEN
GLIMLACH.'

PAGINA 4

Beeld: Isabel van der Vlugt

INTERVIEW

MAIKA WAS IN SYRIË OOK JUF: ‘KLEUTERS HOUDEN HET KIND IN MIJ WAKKER’

Maika Mamo was leerkracht in Syrië toen ze vluchtte naar Nederland. Nu staat ze voor een klas vol kleuters die worstelen met ontworteling en een nieuwe taal, zoals zijzelf deed. Ze leerde hoe je liefde – ook in moeilijke omstandigheden – kunt ontvangen, delen en uitdelen.

MARRY SCHOEMAKER

Maika Mamo ziet haar twee zoontjes Chabi en George schommelen in de tuin van het asielzoekerscentrum in Burgum, terwijl haar schoonmoeder zwijgend toekijkt vanaf een bankje. Ze voelt zich verscheurd door heimwee naar haar man Nadim, haar ouders en zussen die nog in Syrië zijn, en klemgezet in urenlang onzeker wachten. Ze sluit haar ogen en beeldt zich in dat ze in de ruimte zweeft, van bovenaf naar de wereldbol kijkt en zo de afstand tussen haar en haar dierbaren kleiner maakt. En dan beseft ze: ‘Ik moet de taal leren en zo snel mogelijk weer voor de klas staan, tussen de kinderen zijn. Dan kan ik verder met mijn leven.’

Maanden later, ze zitten inmiddels in het vierde asielzoekerscentrum, in Bellingwolde in Groningen, komt Nadim ook in Nederland aan. Avonden en nachten lang studeren ze op de Nederlandse taal. Een taalmaatje staat hen bij. Zodra ze weten dat ze in Nederland kunnen blijven, begint Maika Mamo aan de pabo. Soms zit ze huilend van inspanning achter haar laptop. Een Nederlandse vriend corrigeert haar verslagen, wat haar de moed geeft om door te gaan. Na vijf jaar heeft ze het Nederlands onder de knie en de pabo afgerond.

Vechten met de taal

En inmiddels staat ze zes jaar voor de klas op basisschool De Windroos in Amersfoort. Het is een instroomgroep met kleuters van 4 en 5 jaar oud uit Syrië, Eritrea, Afghanistan, Turkije, Marokko, Nederland en Somalië.

‘Toen ik de kleuters zag, dacht ik: dit is mijn wereld, hier wil ik zijn.’ Ze ziet hen vechten met de taal, zoals zijzelf deed. ‘Dan lopen ze boos weg, ze kunnen zich niet uiten. Ik zeg: ‘Nee, kom, ik ben er voor jou, ik wil je begrijpen. Gebaar of teken het maar.’

Haar duo-collega en zij gebruiken veel korte standaardzinnen: ‘Ik ben er voor je. We horen bij elkaar. We hebben hart voor elkaar. We helpen elkaar.’ Ze zingen en dansen, zeggen versjes op en lezen veel. Op het digibord laten ze foto's zien

van de kinderen die samen spelen en zeggen erbij: ‘Dat gaat goed. Zo doen wij dat.’

‘Het vergt veel energie en geduld, maar zo versterken we de basis van de kinderen en helpen we hen dicht bij zichzelf te blijven en zich te uiten. In ieder van hen zie ik een parel. Natuurlijk, ik geef ze les in getallen en vormen, maar wat is het belangrijkste in de klas? Dat is de liefde.’

Hoe was u zelf als kind?

‘Ik herinner me vooral dat ik vrolijk was. Ik groeide op in een van de 32 Assyrische dorpen die langs de rivier Khabur

in Syrië liggen.’ Ze vertelt dat de vader van haar moeder na de Tweede Wereldoorlog naar Rusland was gevlucht. Daar ontmoette hij zijn vrouw, die uit Armenië kwam. Samen keerden ze terug naar Syrië.

‘Ik liep graag buiten op blote voeten en speelde verstoppertje met vrienden.’ Ze trok op met jongere buurkinderen, neefjes en nichtjes. Als kinderen struinden ze door het naaldbomenbos of langs de velden met graan, katoen en druiven. Opa had appelbomen. Hij maakte een waterrad van hout in de beek. ‘Wij maakten een mini-versie van riet. We klommen in de vijgenboom en schreven onze namen in de takken.’

Hoe was uw schooltijd?

Op school was er niet veel ruimte voor de wereld van buiten, behalve via de taal, vertelt ze. ‘Ik kreeg zes jaar lang les van een oudere juf, de vrouw van mijn oom. We leerden Arabisch, een sterke, diepe taal. Er waren wat dunne leesboekjes. En thuis was er één voorleesboek met oude sprookjes.’ Haar eerste eigen boek zou ze pas krijgen toen ze 25 was.

Toen ze vijftien was, ging ze naar de middelbare school in de stad. Daar woonde ze met twee oudere zussen in een kamer. Later kwamen ook haar andere twee zussen, broer en ouders naar de stad en woonden ze samen in een huurhuis.

Hoe ontstond uw eigen gezin?

‘Toen ik 24 was, ontmoette ik Nadim op een bruiloftsfeest. We trouwden een jaar later en gingen vijf minuten bij mijn familie vandaan wonen.’ Hun twee zoontjes groeiden op met opa, oma, tantes en ooms. Alles was ‘wij’, een thuis waarin Maika floreerde.

Ze werkte inmiddels als leerkracht; ze gaf les aan kinderen van zeven tot twaalf jaar in een dorp.

Hoe was het lesgeven op de dorpschool in Syrië?

■ LEES VERDER OP PAGINA 6

INTERVIEW

'De kinderen leer ik: Doe de ander geen pijn, heb lief, dan ben je vrij.' Beeld: Isabel van der Vlugt

INTERVIEW

'Natuurlijk, ik geef ze les in getallen en vormen, maar wat is het belangrijkste in de klas? Dat is de liefde.'

■ Vervolg van pagina 5

'Het is fantastisch als kinderen leren lezen en schrijven. Als ze ontdekken dat er achter de letters een andere wereld is.' Ze kocht van haar eigen geld gekleurd papier en ballonnen voor haar leerlingen en liet ze hun namen maken van klei. 'Sommigen hadden nog nooit klei gezien.' Ze vroeg de kinderen uien en knoflook mee te nemen en maakte een moestuin in de klas. Als ze de filmpjes daarvan terugkijkt, ziet ze de kinderen lachen.

Hoe is het op school in Amersfoort?

'Met je handen bezig zijn, dat is voor alle kinderen goed, net als muziek en drama. In Syrië had ik iets, maar toen ik hier op school ging werken, was ineens alles mogelijk qua materialen. Maar vergeet niet hoeveel je kunt doen met kosteloos materiaal. Twee keer in de week krijgen we een warme lunch in plastic bakjes. De kleuters weten inmiddels: die gooien we niet weg. Ze mogen ze zelf afwassen en afdrogen, en dan kunnen ze ermee bouwen, of er een paasmandje van maken.'

En ze lokt haar kleuters naar buiten. Ze laat hen gras, bladeren en takjes knippen. 'Dan ontdekken ze dat het niet makkelijk is om een tak door te knippen.' Soms tekenen of verven ze buiten. Ze zoeken bladeren, eikels, insecten en slakken.

Een kind vroeg zich af waarom een slak een slijmerig spoor achterlaat. 'Ik weet het niet; dat gaan we uitzoeken.' Een meisje had veel interesse in de bloemen op het plein. 'Toen hebben we opgezocht hoe die allemaal heten. Ze leren zo veel door te ervaren, en ik leer met hen mee.'

'De kinderen houden het kind in mij wakker. Ik zie hoe ze samen spelen. Dan zie ik de zon, de maan, de wolken. Ik adem nog.'

Zij helpen haar om te leven, met de pijn en breuklijnen in haar geschiedenis. Nooit had ze gedacht dat de oorlog alles zou opbreken. Het dorp van haar jeugd verloor zijn ziel: bijna alle inwoners wonen elders in de wereld. Haar ouders en zussen kwamen terecht in Australië, haar schoonmoeder in Hengelo. Haar broer woont in Duitsland.

Over haar vlucht naar Nederland kan ze niet praten of schrijven. En die eerste jaren kon ze het gemis van haar familie amper dragen.

Hoe hebt u die jaren doorstaan?

'Hoe is dat gezegd van jullie? Het leven is geen rozengeur en maneschijn. Ik heb geleerd: als je geboren wordt, ligt het leven voor je, met al zijn moeilijke en makkelijke momenten. Dat moet je accepteren, je moet mee-leven. Verdrietig zijn, huilen, en weer opstaan. Dat kan alleen door de liefde. En het kleine beetje hoop in je dat het goed komt.'

Als de kinderen 's morgens de klas binnenstromen, staat ze hen en hun ouders met haar armen wijd op te wachten. 'Ik maak een praatje met de ouders, geef ze een schouderklopje, stuur ze gedurende de dag foto's van de kinderen. Ik spreek hen ook op mijn vrije dagen of tolk voor hen op school als dat nodig is.

Sommige ouders hebben zo veel meegemaakt, en dat zie je terug in het gedrag van de kinderen: ze hebben soms moeite om zich te concentreren, zijn moe, teruggetrokken, of heel gevoelig, ze zoeken de nabijheid van de leerkracht of uiten zich fysiek. Maar als je de ouders ondersteunt en liefde geeft, komt dat ook de kinderen ten goede.

Ik kies ervoor om de dagen, hoe ze ook zullen lopen, te be-

ginnen met een glimlach. De mensen, de jongeren, die ik onderweg naar school tegenkom, geef ik een zegen: "Het komt goed met jullie." De kinderen leer ik: "Je mag schreeuwen als je pijn hebt, je mag huilen en boos zijn. Maar doe de ander geen pijn, heb lief, dan ben je vrij."

Is er nooit haat in u gekomen?

'Nee, al die jaren was er altijd iemand die me zag of begreep: burens, mijn taalmaatje, een docent van de pabo, de kleuterjuf van mijn kinderen. Ze gaven me de tijd en de taal.'

En zonder de liefde gaat het niet, heeft ze gemerkt, en die sluit niemand uit. 'Ik ben geboren als christen, en ik blijf christen, en dat is heel persoonlijk.

Denk niet dat iemand met een andere achtergrond en een ander geloof niet goed is. De liefde van God is groter dan wij denken, die omarmt alle mensen. Door de liefde van God, van Jezus, heb ik de ander lief.'

Ook bij haar thuis kreeg de liefde een plek om te wonen. Ze vroegen de verhuurder een muur weg te halen in hun flat op drie hoog, waar alle kamers rond het halletje liggen. Zo werd een van de drie kleine slaapkamers bij de keuken gevoegd. Daar kunnen ze nu uitgebreid koken en samen rond de tafel eten, zoals vroeger thuis.

CV

Maika Mamo

1983 Geboren in Syrië. Ze groeide met haar ouders, vier oudere zussen en een jongere broer op in een huis dat haar vader zelf had gebouwd. Haar moeder nam bijbaantjes om ervoor te zorgen dat de kinderen door konden leren. Maika werd juf op een basisschool.

2014 Vlucht naar Nederland, vanwege de burgeroorlog, met haar twee zoontjes en schoonmoeder. Haar man Nadim kwam later over. Haar familie woont verspreid over de wereld.

2019-nu Leerkracht op basisschool De Windroos in Amersfoort. Haar man werkt bij een plantenveredelingsbedrijf. Het gezin is deel van de multiculturele kerkgemeenschap ICF Oase in Amersfoort.

In de woonkamer gebaart ze naar het uitzicht. Over de huizen heen zie je het bos, de lucht. ‘We hebben een heel klein huis, maar ik zie het als een kasteel.’ Planten vullen de portiek bij hun voordeur met groen. Het glazen plafond van de portiek is als dat van een kas. Ze is al stekjes voor de kinderen aan het kweken, die ze hun aan het einde van het jaar als afscheidscadeautje gaat geven. ‘Elk van ons heeft een rol in het leven. Dit is mijn weg. Mijn jeugd, onze vlucht, dit huis, dit werk, deze kinderen, deze ouders. En dat we onze vrienden in Syrië kunnen steunen door te vragen hoe het met hen gaat, en door hun geld te sturen – het voelt alsof het hún geld is. De kracht die in mij zit, is een genade van God, waardoor ik sterk genoeg was om alles mee te maken.’

Wat hebben de afgelopen jaren gedaan met jullie relatie? ‘Nadim en ik, wij hebben elkaar en willen onze liefde niet laten verwateren of verslappen. Het vinden van een maatje is niet makkelijk. Wij hebben alles samen gedaan al die jaren, het studeren, de kinderen naar school en zwemles brengen – zonder ondersteuning van mijn ouders en zussen. We wisselen veel uit, wandelen, hebben fijne momenten samen. We lopen op één spoor. Ik ben Maika, hij is Nadim. Hij heeft respect voor Maika, ik voor Nadim. Dat is de basis. Elke dag wordt onze band sterker. Twee jaar geleden zagen we mijn familie voor het eerst weer, in Australië – na negen jaar. Chabi en George waren toen 14 en 12 jaar oud. Ik was zo blij dat ze het ‘wij’ van mijn familie konden meemaken.’ Afgelopen zomer ging het gezin er weer naartoe. ‘Dat kostte veel geld. Maar Nadim zei: “We doen het voor jou. Jij bent de moeder hier in huis. Jij zorgt voor ons alle drie. Als je bij je familie bent, kun je weer opladen. Dan heb je weer genoeg liefde.” En toen zag ik hem daar naast mijn moeder zitten en hij zat te genieten. En hij zei: “Ik geniet, omdat jij aan het genieten bent.” Ja, het klopt wat ik van mijn moeder heb geleerd: “Laat je ramen en deuren openstaan als je ontvangt én als je geeft.”

COLUMN

EYMEKE VERHOEVEN

Ik wil niet weten dat eendjes brood voeren misdadig is

Er zijn kuikentjes. De wind waait de gele bomen leeg, de hemel draagt een grijze regenjas – het is november, maar er zijn kuikens. Ze sjezen langs de slootkant door het gras. Geel-grijs. Hun ouders sjouwen erachteraan. Een boerengans en Canadese gans: die vinden elkaar wel vaker zo leuk dat er kleintjes van komen, leer ik nadat ik een foto in Google Lens heb gegooid. Daar sta ik dan, de natuur – gevleugelde hartenklop – te ontraadselen met mijn zieloze smartphone. Het AI-overzicht meldt: ‘Ganzenkuikens worden geboren in de lente, niet in het najaar.’ Nou, alweter, blijkbaar toch ook. Het leven hangt aan elkaar van onwaarschijnlijkheden. Zie het fluffy bewijsmateriaal. Maar dat herfstblad en wolkendek geen warm kraambed vormen voor kuikentjes, begrijp ik wel. Hoeveel kans zouden ze hebben? Is er genoeg te eten voor ze nu?

Alsof ze mijn gedachten gelezen heeft, is verderop een oude dame verschenen. Haar zilveren permanent is als een aureool; uit de broodzak in haar handen daalt een geschenk van boven op de kuikens neer. Dankbaar dansen ze door de confetti van kruimels. Net zo voldaan oogt de gulle geefster. Haar orthopedische schoenen schuifelen over het veldje terug naar een rollator, die wacht op de grens van gras en stoep. Het gebogen hoofd richt zich even op als haar handen weer op de grepen rusten. Ze kijkt me aan, knikt me toe – verbonden in verderlichte vreugde. En ik knik terug, natuurlijk. En ik zwijg, natuurlijk. Over wat ik heb gehoord. Dat brood voeren aan watervogels ze ziek maakt.

Ben ik nu medeplichtig aan een misdaadje? Thuis gooi ik. Ja, brood is ongezond voor eenden en ganzen. Een beschimmelde boterham blijkt zelfs ronduit giftig. Ai ai, dat zet nostalgische herinneringen in een ander licht. Ik zie onze dochter

voor me als peuter: blonde piekhaartjes, oud brood in het jonge vuistje geklemd. Haar verrukte geschater om het gesnater. We wisten het niet. Maar ik had het kunnen weten. Moeten weten misschien?

Ik wil het helemaal niet weten eigenlijk. Als zelfs eendjes voeren niet onschuldig is, wat dan nog wel? Toch waad ik verder door de websites over watervogels. De engelenvleugel vliegt me aan: slagpennen van overvoerde kuikens groeien soms zo snel dat ze omklappen, onbruikbaar worden. Niet meer hemelwaarts kunnen is een doodvonnis. De weg naar de hel blijkt geplaveid met goede, ongeinformeerde bedoelingen.

‘IK HAD HET KUNNEN WETEN.’ DAT GELDT VOOR VRIJWEL ALLES.

‘Ik had het kunnen weten.’ Dat geldt, vanwege internet, nu voor vrijwel alles. Duurzaam, opvoedkundig, financieel: elke keuze kan een geïnformeerde zijn. We torsten dus een nieuw type schuldbesef met ons mee. Aan de oude zeven hoofdzonden voegden we onwetendheid toe. Kunnen we er een moderne deugd tegenover zetten? Wacht, dat overijverige overvoeren was nu juist de wortel van het goedbedoelde kwaad. Leg die telefoon weg. Kijk naar de vogels in de vijver: ze zaaien en maaïen niet, vul-len geen voorraadschuren. Het is onze hemelse Vader die ze voedt. Hoe onwaarschijnlijk ook: een ganzenkuiken als ik – sjezend, nooit alwetend – leeft van wat van boven toegeworpen wordt. Zie het fluffy bewijs.

BIJLAGE ZEVEN: ZEVEN DAGEN PER WEEK ONLINE, ZATERDAG OP PAPIER